T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/94
KARAR NO : 2024/243
KARAR TR : 03/06/2024

ÖZET: 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih öncesinde, 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmeti bulunmayan davacının, malulen emekli edilmesi ve emekli aylığına hak kazandığının tespitine karar verilmesi istemiyle yapmış olduğu başvurunun reddine dair kurum işleminin iptali istemiyle açtığı davada, 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerektiğinden, ADLİ YARGININ görevli bulunduğu hk.

K A R A R

Davacı : A.Ö
Vekili : Av. E.E
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. E.G.A

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili müvekkilinin, Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğünde öğretmen olarak görev yaptığını, Sosyal Güvenlik Kurumuna 06/10/2023 tarihli dilekçesi ile malulen emeklilik talebinde bulunduğu, davalı kurum tarafından 20/11/2023 tarihli yazı ile; Sağlık Kurulunca 5510 sayılı Kanun'un 25. maddesinin 2. fikrası uyarınca başvuru konusu hastalık nedeniyle malullük aylığından yararlanmayacağına karar verildiğinden bahisle, malulen emekliliğe ve emekli aylığına hak kazandığının tespitine karar verilmesi ve bu istemle yaptığı başvurusunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle, adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, cevap dilekçesinde davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Isparta 1. İdare Mahkemesi 26/12/2023 tarih ve E.2023/967 sayılı kararı** ile, davada idari yargı mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir. Görevlilikkararının ilgili kısmı şöyledir:

"...İdare, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re-sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlemlere, hukuk alanında yeni durumlar oluşturmasıyla idari işlem kimliği kazandırmakta ve kural olarak bu işlemler özel yasal düzenlemeler dışında, idari yargı denetimine tabi bulunmaktadır.

Davalı idare tarafından; savunma dilekçesinde, dava konusu işlemin 5510 sayılı Kanunun 25.maddesi kapsamında yapılan başvuru üzerine tesis edildiği, bu kapsamda yapılacak yargılamanın adli yargı yerinde ve İş Mahkemelerinde görülmesi gerektiği, dava konusu işlemi SGK Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığı'nın tesis ettiği, adli yargı yerinin görevli ve Ankara mahkemelerinin yetkili olduğu öne sürülmekte ise de dava konusuolayda; davacının Isparta İdare Mahkemesi'nin yetki sahasındaki Burdur ilinde halen görevine devam eden kamu görevlisi olduğu, davalı idareye emeklilik talebiyle yaptığı başvurunun reddine yönelik işlem tesis edilmesi üzerine davacının bu işlemin iptalini istediği görüldüğünden, davaya konu edilen işlemin bir kamu görevlisinin emeklilik talebiyle ilgili tesis edilen idari bir işlem olduğu açık olup işbu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinden İdare Mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle;

1-) Davalı idarenin görev itirazının reddine, davaya bakmakla Mahkememizin görevli olduğuna..."

4. Davalı vekilinin süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunması üzerine, dilekçe dava dosyasının bir örneği ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, davanın, adli yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı

Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi Devlet Memuru olarak görev yapan davacı tarafından, malulen emekli edilmesi talebinin reddine ilişkin Yüksek Sağlık Kurulunun 14.04.2023 tarihli ve 20230603764 sayılı işleminin iptali istemiyle açılan davada, davalı idare tarafından yapılan görev itirazının mahkemece reddi üzerine, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemi ile davalı idarece Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına başvurulmuştur.

Bilindiği gibi, 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanun'lar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanun'un iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarihli ve 2006/111 Esas, 2006/112 Karar sayılı kararıyla, anılan Kanun'un birçok maddesi ile birlikte, bu Kanun'un yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4. maddenin birinci fıkrasının (c) bendi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarihli ve 5754 sayılı Kanun'la 5510 say ıh Kanun'da düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanun'a eklenen Geçici 1. ve Geçici 4. maddelerle, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) il^ bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun- hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanun'un kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesinin 30.03.2011 tarihli ve 2008/56 E., 2011/58 K. sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinde yer alan "...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarihli ve 2010/65 E., 2011/169 K. sayılı kararıyla davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararı şu gerekçeye dayandırmıştır: " ...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise SGK'nın tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır...".

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'u değiştiren 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 20.06.2022 tarihli ve 2022/97 E., 2022/357 K. sayılı kararında da aynı hususların vurgulandığı görülmektedir.

Bu durumda, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, bunun dışında kalan kişiler yönünden çıkan

uyuşmazlıkların çözümünün ise adli yargı yerinde olacağı sonucuna varılmıştır.

Somut olayda davacının, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden sonra 2013 yılında Devlet memuru olarak çalışmaya başladığı anlaşıldığından, yukarıda yapılan açıklamalar ışığında, malulen emekli edilmesine dair talebinin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

KARAR : Yukarıda açıklanan nedenlerle 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar verildi."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcısıuyuşmazlığın çözümünde adliyargının görevli olduğu ve 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yapılmış başvurunun kabulügerektiği yönünde yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmışöyledir:

"..5510 sayılı Kanunun 101. maddesinde yer alan "...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür." hükmünün; kamu hukukuna özgü kurallar uygulanan sosyal güvenlikle ilgili idarî işlemlere karşı açılan davaların İdarî yargı mercilerince çözümlenmesi gerektiğinden bahisle, Anayasanın 2., 37., 125. ve 155. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek Danıştay Onbirinci Dairesince itiraz yoluyla yapılan iptal başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesince verilen 22/12/2011 tarihli ve E: 2010/65, K:2011/169 sayılı kararla iptal istemi reddedilmiş olup, anılan kararda".... 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tâbi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabî kılan hükümlerin Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilmesi üzerine kabul edilen 17/04/2008 günlü ve 5754 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanuna eklenen Geçici 1 inci ve Geçici 4 üncü maddelerle 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağının kurala bağlandığı, başka bir anlatımla 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tâbi olacaklar ve bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tâbi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adlî yargı görevli bulunacaktır.

5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık sosyal sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve tesis ettiği işlem ve muameleler İdarî işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler İdarî işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi İdarî yargı görevli olmaya devam edecektir.

(...) Kural olarak idare hukuku alanına giren konularda İdarî yargı, özel hukuk alanına giren konularda adlî yargı görevlidir. İdarî yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adlî yargının görevlendirilmesi konusunda yasa koyucunun mutlak bir takdir hakkının bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak İdarî yargının denetimine bağlı olması gereken İdarî bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde yasa koyucu tarafından adlî yargıya bırakılabilir.

5510 sayılı Kanun ile birlikte sosyal güvenlik tek çatı altında toplanmış, özel hukuk niteliği ağır basan sosyal güvenlik hukuku alanı oluşmuştur. İş mahkemeleri, iş hukuku alanındaki uyuşmazlıkları çözmekle görevli ihtisaslaşmış adlî yargı mahkemeleridir. Yasa koyucu 5510 sayılı Kanun kapsamındaki iş ve işlemleri, prim esasına dayalı yeni sistemin niteliğine bağlı olarak iş mahkemelerinin görev alanı kapsamına alabilir. Sosyal güvenlik hukuku kapsamında aynı konuya ilişkin tüm uyuşmazlıkların, bu alanda görevli uzman mahkeme olan iş mahkemelerinde görülmesinin, hak arama özgürlüğünü kolaylaştırıcı nitelikte olduğu, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasını olanaklı kıldığı da açıktır.

Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir.

Ancak, ... 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce statüde bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileriyle ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan İdarî işlem ve eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda İdarî yargının görevinin devam edeceği açıktır..."gerekçesine yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesince verilen bu kararda da belirtildiği üzere 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tâbi olarak çalışan memur ve diğer kamu görevlileri hakkında anılan Kanun hükümleri uygulanacağından, bu kişiler hakkında sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasına ilişkin olarak Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlemlerden ve İdarî eylemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde İdarî yargının görevinin devam edeceği, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise anılan Kanunun 4/c maddesine tâbi sigortalı sayılması nedeniyle haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanunda öngörülen usûl ve esasların uygulanacağı açıktır. Öte yandan, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 506 ve 1479 sayılı kanunlara tâbi sigortalı hizmeti olanlar bakımından iş mahkemesi yerine İdarî yargı merciinin görevli olduğuna dair bir hükmün bulunmaması nedeniyle bu sigortalılar ile Kurum arasında çıkan ihtilafların 5510 sayılı Kanunun 101. maddesi uyarınca iş mahkemesince çözümlenmesi gerekmektedir.

5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 01/10/2008 tarihinden sonra 2013 yılında öğretmen olarak göreve başlayan davacının anılan Kanunun 25. maddesi uyarınca mâlûlen emekli edilmesi talebinden kaynaklanan uyuşmazlık 5510 sayılı Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıktığından, anılan Kanunun 101. maddesinde yer alan âmir hüküm gereği uyuşmazlığın görüm ve çözümü iş mahkemelerinin görev alanında bulunmaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi gereğince yapılan başvurunun kabulü gerektiği düşünülmektedir."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. T.C Anayasası'nın "Uyuşmazlık Mahkemesi" başlıklı 158. maddesinin son fıkrasında, *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir.

9. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"(Değişik :17/04/2008-5754/2 md.)
Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,
a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,
...
c) Kamu idarelerinde;
1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar, sigortalı sayılırlar."

10. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

11. 5510 sayılı Kanun'un *"5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri"* başlıklı geçici 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır."

B. Yargı Kararı

12. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarih ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal

Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/06/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğünde öğretmen olarak görev yapan davacının, malulen emekli edilmesine dair talebinin reddine ilişkin Sosyal Güvenlik Başkanlığı, Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığının 27/09/2023 tarih 81195132 sayılı yazısıyla bildirilen Yüksek Sağlık Kurulunun 14/04/2023 tarih ve 20230603764 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

16. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanun'u, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanun'u, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanun'u, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanun'u ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanun'u kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

17. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği ancak bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

18. Somut olayda davacının, Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğü nezdinde öğretmen olarak görev yaptığı, davacının Sosyal Güvenlik Kurumuna hitaben vermiş olduğu dilekçesi ile malulen emeklilik talebinde bulunduğu, ancak dilekçesine cevaben davalı kurumca yazılan 27/09/2023 tarihli yazı ile; Sağlık Kurulunca 5510 sayılı Kanun'un 25. maddesinin 2. fıkrası uyarınca başvuru konusu hastalık nedeniyle malullük aylığından yararlanmayacağına karar verildiği; dosya kapsamından 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 01/10/2008 tarihinden sonra 2013 yılında öğretmen olarak göreve başlayan davacının aynı Kanun'un 4/cmaddesi uyarınca sigortalı sayılması nedeniyle hakkında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'da öngörülen usul ve esasların uygulanacağı bu bağlamda; davacının malulen emekliliğe ve emekli aylığına hak kazandığının tespitine karar verilmesi ve bu istemle yaptığı başvurusunun reddine ilişkin işleme karşı açılan davanın, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesindeki düzenleme uyarınca görüm ve çözümünde adli yargının

görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Başsavcısının başvurusunun kabulü ile Isparta 1. İdare Mahkemesinin 26/12/2023 tarih ve E.2023/967 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet BaşsavcısınınBAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Isparta 1. İdare Mahkemesinin 26/12/2023 tarih ve E.2023/967 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/06/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN